

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dünyada ve Türkiye’de küresel ısınmanın bilimsel kanıtları gün geçtikçe artmaktadır. Küresel ısınmanın ülkemiz için en büyük tehlikesi kuraklıktır. Son 40 yılda Türkiye, yeraltı ve yerüstü su kaynaklarının % 50’sini kaybetmiştir. Bu nedenle Türkiye’de ki yeraltı ve yerüstü su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimi ve bu sorunların boyutlarının araştırılarak, çözümleri için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98. ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 104. ve 105. maddeleri gereğince bir meclis araştırması açılmasını arz ederiz.

- 1- Rasim ÇAKIR - Edirne
- 2- Orhan SÜR - Balıkesir
- 3- Erdal KARADEMİR - İzmir
- 4- Feridun AYVAZOĞLU - Çorum
- 5- Ali OKSAL - Mersin
- 6- Ramazan Kerim ÖZKAN - Burdur
- 7- Mehmet Ziya YERGÖK - Adana
- 8- Atilla KART - Konya
- 9- Yılmaz KAYA - İzmir
- 10- Muharrem KILIÇ - Malatya
- 11- Uğur AKSÖZ - Adana
- 12- İlyas Sezai ÖNDER - Samsun
- 13- Tuncay ERCENK - Antalya
- 14- Mehmet Mesut ÖZAKCAN - Aydın
- 15- Erol TINASTEPE - Erzincan
- 16- Sedat PEKEL - Balıkesir
- 17- Türkan MİÇOOĞULLARI - İzmir
- 18- Bülent BARATALI - İzmir
- 19- Nurettin SÖZEN - Sivas
- 20- Halil ÜNLÜTEPE - Afyonkarahisar
- 21- Feridun Fikret BALOĞLU - Antalya
- 22- Mustafa ÖZYURT - Bursa
- 23- İzzet ÇETİN - Kocaeli
- 24- Mevlüt ÇOŞKUNER - Isparta
- 25- Ali Cumhuri YAKA - Muğla
- 26- Şevket ARZ - Trabzon
- 27- Atila EMEK - Antalya
- 28- Mehmet IŞIK - Giresun
- 29- Mehmet BOZTAŞ - Aydın
- 30- Hakkı ÜLKÜ - İzmir
- 31- Kemal DEMİREL - Bursa
- 32- İsmail ÖZAY - Çanakkale
- 33- Kemal SAĞ - Adana
- 34- Abdulaziz YAZAR - Hatay
- 35- Mustafa GAZALCI - Denizli
- 36- N. Gaye ERBATUR - Adana

GENEL GEREKÇE

Yerkürede kişi başına 470 000 000 ton su olduğu bilinmektedir. Bu suyun yüzde 97'si deniz ve okyanuslarda, yüzde 3'ü ise tatlı su kaynaklarında bulunmaktadır. Tatlı su kaynaklarının ise, yüzde 75'i buzullarda, yüzde 25'i akarsu ve göllerde bulunur. Akarsu ve göllerde bulunan suyun büyük çoğunluğu yeraltı sularıdır.

Sonuç olarak, tatlı su kaynaklarının ancak binde 75'i akarsu, göl ve yeraltı suları halinde bulunmaktadır. Tüm su kaynaklarının onbinde 1'i kadarı yerüstü nehir ve göllerde bulunmakta; bu durum, kişi başına düşen yerüstü su kaynaklarının ancak 47 000 ton olduğunu göstermektedir. Dünyada bu duruma karşılık, Türkiye'deki yeraltı ve yerüstü su kaynaklarının durumu da şöyledir:

1998 yılı Devlet İstatistik Enstitüsü verilerine göre, Türkiye, kişi başına 3074 metreküp su kapasitesine sahip olmakla beraber; Afrika, Avrupa, Kuzey Amerika, Okyanusya ve Asya ortalamalarından daha aşağı seviyededir. Bu rakam dünya ortalamasında 6918 metreküp/kişidir.

Üstelik Türkiye havzalarında su kaynaklarının dağılımı, eşitlikten son derece uzaktır. Ülkemizde bulunan 26 nehir havzasından Sakarya, Kızılırmak, Yeşilırmak, Gediz, Ergene Havzaları, dördüncü sınıf su niteliğine sahip havzalardır.

Bunun yanında, OECD verilerine göre, 1980-1995 yılları arasında Türkiye'deki toplam potansiyel yeraltı suyu kaynakları yüzde 27'den yüzde 20'ye düşmüştür.

Türkiye'de toplam uzunluğu 170 bin km olan akarsu ve 120'den fazla doğal göl bulunmaktadır. Türkiye yüzölçümünün yaklaşık %11'i göl ve sazlıklarla kaplıdır. Devlet Su İşlerinin 2005 yılı verilerine göre, ülkemizin tüketilebilir tüm yüzey ve yeraltı suyu potansiyeli miktarı; 98 milyar m³ yerüstü ve 14 milyar m³ yeraltı suyu olmak üzere toplam yıllık 112 milyardır.

2030 yılında nüfusu 80 milyona ulaşacak olan Türkiye, kişi başına düşen 1100 m³ kullanılabilir su miktarıyla, su sıkıntısı çeken bir ülke durumuna gelecektir.

Sonuç olarak, 1980'lere kadar toplam su tüketiminin yüzde 40'ı yeraltı kaynaklarından karşılanırken, bu rakam, 1980'lerde yüzde 30'a, 1990'larda ise yüzde 20'lere düşmüştür. Bu düşüşün asıl nedeni, yeraltı sularının kirlenmesi sebebiyle yararlı kullanımların azalmasıdır. Bütün bu değerlendirmelerimizin neticesinde ortaya çıkan tablo, temiz su kaynaklarının tükenmesi ve dünyanın yok olmasına neden olacak en yakın potansiyel tehlikelerden biri olmasıdır.

Ülkemiz aslında yeraltı ve yerüstü su kaynakları bakımından çok da zengin bir ülke değildir. Bu durum, mevcut su kaynaklarımızı verimli kullanmamız ve onları daha özenle korumamız gerektiğini bize gösteriyor.

Son 40 yılda sulak alanlarımızın yarısını kaybettik

- Kaybettiğimiz sulak alanlar: Amik Gölü, Avlan Gölü, Kestel, Gavur, Yarma, Aynaz, Hotamış, Eşmekaya sazlıkları
- Kurumakta olan ve kirlenen sulak alanlar: Tuz Gölü, Beyşehir Gölü, Bafa Gölü, Eğridir Gölü, Kulu Gölü, Akşehir-Eber Gölleri, Sultansazlığı
- Yeraltı sularımızda hızla tükenmekte olup su seviyesi endişe verici düzeyde düşmektedir.
- Akarsuların çevresinde gelişigüzel kimyasal gübre ve zirai mücadele ilacı kullanmakta kirliliğe ve su kalitesinin bozulmasına neden olmaktadır. Trakya'yı boydan boya geçen ve Meriç Nehri'ne birleşen Ergene Nehri kirlilikten dolayı tarımsal sulamada dahi kullanılamamaktadır

Yukarıda gerekçesi sunulan sorunların varlığının ve boyutlarının tespiti ve bunların çözümü hususunda alınması gereken önlemlerin belirlenmesi için, Anayasanın 98. ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.